

Govor člana Fiskalnega sveta mag. Tomaža Peršeta na 68. nujni seji Odbora za finance, 10.11.2025

Fiskalni svet je v oceni proračunskih dokumentov za leti 2026 in 2027 opozoril na javnofinančna tveganja, ki bi lahko dodatno slabšala stanje javnih financ in pri tem izrecno izpostavil božičnico oziroma zimski regres.

Zimski regres ni bil vključen v sprejeti proračun za leto 2025. Ne najdemo ga niti v proračunskih dokumentih, ki so trenutno v obravnavi za leti 2026 in 2027. Zato se znova pojavlja vprašanje realističnosti proračunskega načrtovanja oziroma dejanske razpoložljivosti sredstev. To je še posebej pomembno, ker so se po sprejemu proračuna za leto 2025 makroekonomske razmere poslabšale in se je priliv prihodkov letos upočasnil. To bi moralo prostor za nepredvidena izplačila zmanjšati, če ne celo izničiti.

Iz trenutne realizacije proračuna je sicer razvidno, da bodo letos investicije verjetno precej manjše od predvidenih v sprejetem proračunu in da bo hkrati občutno več sredstev namenjenih za plače. Enostavno povedano: država se glede na sprejeti proračun zadolžuje za previsoko ocenjene investicije, sredstva, pridobljena z zadolževanjem, pa namenja za prenizko ocenjene plače in za zimski regres, ki v proračunu ni bil predviden.

Naše ključno opozorilo v oceni proračunskih dokumentov pa se je nanašalo na trajnost ukrepov in njihove posledice za položaj javnih financ. Tega bo namreč trajno poslabšal tudi zimski regres. Naše napovedi in tudi napovedi ministrstva za finance že brez zimskega regresa nakazujejo primanjkljaj okoli 3 % BDP v letu 2027.

Če je vlada še lani napovedala povišanje sredstev za zaposlene sektorja država v 2027 glede na 2024 za 0,4 odstotne točke BDP, letos jeseni pa za 0,9 odstotne točke BDP, bi to lahko po naši oceni povišanje skupaj z zimskim regresom znašalo 1,6 odstotne točke, delež pa bi dosegel okoli 13 % BDP. Za primerjavo: v letu 2024 je povprečje za EU znašalo okoli 10 %, le v štirih državah pa je delež presegel tega, ki ga pričakujemo v Sloveniji. Tudi proračunski načrti držav EU ne nakazujejo takšnega povečanja sredstev za zaposlene, kot je načrtovano pri nas.

Občutno povečanje deleža sredstev za zaposlene je tudi eden glavnih razlogov, zakaj se slovenske javne finance v vedno večji meri oddaljujejo od zavez iz srednjeročnega načrta za obdobje 2025-2028. Samo v pojasnilo in hkrati opozorilo: izpolnjevanje teh zavez je pogoj za ohranjanje srednjeročne vzdržnosti javnih financ.

K doseganju tega cilja pa vodi le preudarna, predvidljiva in stabilna fiskalna politika. To še posebej velja v že sicer negotovih gospodarskih okoliščinah in ob številnih prihodnjih neizbežnih javnofinančnih obveznostih. Fiskalni svet ocenjuje, da se trenutne usmeritve in izvajanje fiskalne politike od navedenih zelenih lastnosti oddaljujejo tudi z uvajanjem zimskega regresa.